

2 juli 2026

Gezamenlijke verklaring over het 'Verdrag tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland betreffende de exploitatie van grensoverschrijdende koolwaterstoffenvelden in de Noordzee'.

Wij bevinden ons midden in een ontwrichtende klimaatcrisis, de zesde uitstervingsgolf en een biodiversiteitscrisis. Gaswinning verergert alle drie deze crises.

Wij erkennen en staan op voor het recht van mensen en andere organismen in huidige en toekomstige generaties op een gezonde leefomgeving.

Dat vergt actie en het maken van duidelijke keuzes, zoals stoppen met uitstel van de energietransitie door voortzetten van fossiele energiewinning.

Daarom vragen wij, Scientists for Future NL, Stichting Doggerland, Advocates for the Future en Fossielvrij, u tegen de ratificatie van dit verdrag te stemmen.

Huidige Situatie rondom het Verdrag

Op 27 augustus 2025 zijn de Nederlandse en Duitse overheid het [verdrag](#)¹ overeengekomen met afspraken over grensoverschrijdende gaswinning in de Noordzee. U heeft dit verdrag recent toegezonden gekregen. De Tweede Kamer moet dit verdrag nog ratificeren. Ook in Duitsland moet het parlement het verdrag nog ratificeren en daar is veel weerstand bij parlementsleden tegen het verdrag. In het verdrag is overeengekomen dat het al in werking mag zijn na tekenen en **voor** ratificatie door de Tweede Kamer. Dit betekent dat olie- en gasbedrijf ONE-Dyas nu al gas mag oppompen vanuit het boorplatform in sector N05-A, 20 km ten noorden van Schiermonnikoog en grenzend aan de Duitse territoriale wateren. ONE-Dyas wil met het '[Gateway to the Ems](#)'² (GEMS) project de boringen de komende jaren substantieel uitbreiden en heeft 2 april 2026 een [nieuwe vergunningsaanvraag ingediend](#)³ voor sector N04. Dit ligt in een kwetsbaar gebied dat aan de Nederlandse kant Borkumse Stenen heet en aan Duitse zijde beschermd is als Natura 2000-gebied Borkum Riffgrund.

Waarom wij u vragen tegen het verdrag te stemmen bij behandeling in de Tweede Kamer:

1. Het verdrag doet afbreuk aan de nationale soevereiniteit en is in strijd met nationaal en Europees recht:

- Artikel 4 - Vergunningen: Nederland zal bestaande Nederlandse vergunningen niet kunnen aanpassen als Duitse belangen 'wezenlijk aangetast' worden (Art. 4.2). Dit is

¹ Verdrag tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de [...] koolwaterstoffenvelden in de Noordzee (met Bijlagen), 's-Gravenhage, 27-08-2025: <https://wetten.overheid.nl/BWBV0007104/2025-08-27>

² ONE Dyas Gateway to the Ems gaswinningsproject: <https://www.gemsnorthsea.co.uk/gems-project/>

³ Kennisgeving Voornemen en Participatieplan en concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Gaswinning N04, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2026-12126.html>

een ontoelaatbare beperking van de bevoegdheid van Nederland om vergunningen te veranderen, bijvoorbeeld als deze in strijd zijn met nationale wetgeving (bijv. de Klimaatwet) of EU wetgeving (bijv. de Habitatrichtlijn). Die regels kunnen ertoe leiden dat vergunningen aangepast moeten worden, ook na de verlening ervan.

- Artikel 7- Meetsystemen en inspectie: Alleen meetsystemen die van 'gemeenschappelijk belang' zijn kunnen goedgekeurd worden. Dit betekent dat een van de partijen strengere milieuregels in het andere land kan tegenhouden (Art. 7.1). Bovendien moet bij het aannemen van normen voor meetsystemen 'bijzondere aandacht zijn voor economische gevolgen' en mag de 'economische levensvatbaarheid niet onredelijk belast worden'. Hiermee wordt bescherming van het milieu systematisch ondergeschikt gemaakt aan bedrijfswinsten (Art. 7.2). Daar is geen nationaal belang mee gediend en dat kan indruisen tegen (Europese) milieuwetgeving, zoals de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.
- Artikel 11- Voortzetting vergunningen: Verlopen vergunningen kunnen automatisch worden verlengd op basis van 'economische en praktische opties' en zonder in achtname van ecologische risico's en effecten op klimaat (Art. 11). Dit kan tegenstrijdig zijn of worden met EU en internationale wetgeving voor milieu- en klimaatbescherming: internationale wetgeving heeft immers voorrang op nationale wetgeving (artikel 94 grondwet). Er dient dus altijd een toetsing gedaan te worden gedaan voordat een vergunning wordt verlengd of vernieuwd, dat is immers een van de redenen waarom vergunningen voor een beperkte duur worden verleend.
- Artikel 14 - Nieuwe vergunningen: Goedkeuring voor nieuwe vergunningen zijn automatisch verleend als de overheid niet binnen 60 dagen een nieuwe vergunningsaanvraag weigert. Dit maakt het mogelijk dat vergunningen verleend worden zonder de daarvoor vereiste, grondige toetsing of ondanks bezwaren van het publiek. Daarmee is het verdrag in strijd met Nederlandse regels over vergunningverlening.
- Artikel 16 en bijlage 1(3) - Arbitrage: Geschillen over vergunningsovereenkomsten worden opgelost door een deskundige die door de directeur van 'Institut français du pétrole' wordt benoemd. Dit instituut bestaat sinds 2010 niet meer onder deze naam, wat vragen oproept over de wettelijke basis voor het instellen van een deskundige. Dit artikel schaadt bovendien de soevereiniteit van Nederland omdat Nederland gebonden zou zijn aan het besluit van een deskundige, niet behorende tot de rechterlijke macht en zonder de waarborgen die de onafhankelijke rechtspraak meebrengt.
- Artikel 26 - Arbitrage: Geschillen over de interpretatie en uitvoering van het verdrag zullen worden voorgelegd aan een internationaal arbitragetribunaal 'op grond van het Facultatieve Reglement voor Arbitrage van Geschillen tussen twee Staten van het Permanente Hof van Arbitrage' (Art. 26.1). Dit betekent dat Nederlandse wetgeving niet van kracht zal zijn. Dit soort arbitragetribunalen zijn niet transparant en dienen bedrijfsbelangen meer dan publieke belangen.
- Artikel 28 - Beëindiging: het verdrag heeft een opzegtermijn van 12 maanden. Het is niet aanvaardbaar dat als het verdrag niet in het belang van Nederland uitwerkt, nog een jaar gewacht moet worden tot beëindiging van het verdrag.

2. Het verdrag laat klimaatschade buiten beschouwing, terwijl Nederland geen koolstofbudget meer beschikbaar heeft voor nieuwe gasextractie. Dit is een ernstig gebrek omdat exploitatie van nieuwe gasbronnen in strijd is met de Nederlandse en Europese klimaatdoelen: [Nederland behaalt de eigen klimaatdoelen niet](#).⁴ De regering heeft geen beleid om klimaatverandering tot anderhalve graad te beperken en heeft geen koolstofbudget vastgesteld zoals voorgeschreven in het klimaatakkoord van Parijs. Het Europees Hof van de Rechten voor de Mens heeft geoordeeld dat een dergelijk nalaten [in strijd is met mensenrechten](#).⁵ De regering negeert met dit verdrag het, ook door Nederland ondertekende, IPCC rapport AR6 uit 2023 dat concludeert dat de bestaande fossiele winning al tot te veel opwarming leidt en er dus geen ruimte is voor nieuwe fossiele extractie. De regering negeert met dit verdrag ook de [opinie](#)⁶ over klimaatverandering van het Internationaal Gerechtshof (\$427) waarin wordt geoordeeld dat staten op grond van internationaal recht verplicht zijn klimaatverandering actief tegen te gaan. Het blijven toestaan of ontwikkelen van nieuwe fossiele infrastructuur, waar het verdrag op ziet, kan daarmee in strijd zijn met die verplichtingen en juridisch worden aangemerkt als onrechtmatig of in strijd met mensenrechten. Dit betekent dat overheden hiervoor aansprakelijk kunnen worden gehouden. Tevens negeert Nederland de conclusie van het International Energy Agency (IEA) dat voor het behalen van 'Net zero' in 2050 geen nieuwe fossiele extractie nodig is. Ten slotte schaadt het verdrag en daarmee gepaard gaande opschaling van gaswinning het internationale imago van Nederland als voorstander van klimaatbeleid. Nieuwe boringen ondermijnen de geloofwaardigheid bij EU-partners en tijdens klimaattoppen zoals de door Nederland zelf geïnitieerde recente Santa Marta conferentie over de transitie van fossiele naar duurzame brandstoffen. Ten slotte maakt het verdrag uitbreiding van gaswinning mogelijk terwijl er helemaal niet is onderzocht wat alle CO₂-emissies zijn die met die gaswinning gemoeid zijn en of Nederland en Duitsland zich dergelijke emissies nog kunnen permitteren, gezien de noodzaak om hun bevolkingen te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering. Zoals onlangs in een juridische procedure bij het Europese Hof voor de Rechten van de Mens is bevestigd (Greenpeace Nordic en anderen tegen Noorwegen, EHRM, 28 oktober 2025 dienen alle klimaateffecten van nieuwe gasprojecten te worden beoordeeld voordat zij goedgekeurd mogen worden⁷, ook die in scope 3 vallen (dus alle indirecte emissies in de waardeketen van ONE-Dyas). Voordat dat is gedaan, zou het verdrag niet goedgekeurd mogen worden.

3. Het verdrag laat ecologische schade buiten beschouwing. Door onbeperkte uitbreiding van het GEMS-project, komt de bescherming van de Noordzee, beschermde zeegebieden Noordzeekustzone en Borkumse Stenen en de Waddenzee in gevaar. Voor de Waddenzee komt de status van [UNESCO werelderfgoed](#)⁸ op het spel te staan. Vervuiling veroorzaakt door gasextractie in het GEMS gebied komt onherroepelijk terecht in de kwetsbare en

⁴ <https://www.pbl.nl/actueel/nieuws/kans-op-halen-klimaatdoel-2030-heel-erg-klein-stevig-structureel-extra-beleid-nodig>

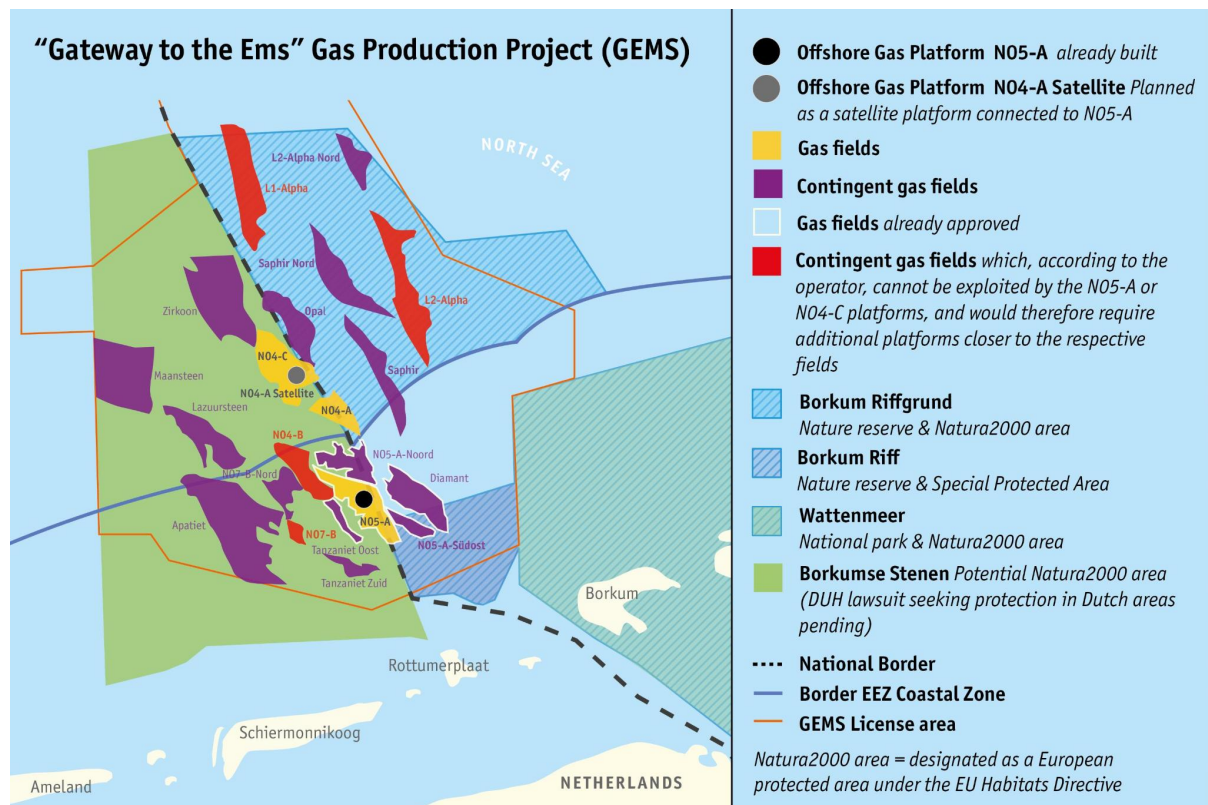
⁵ Uitspraak Europees Hof voor de Rechten van de Mens in de zaak Klimaseniorinnen versus Zwitserland: <https://www.bailii.org/eu/cases/ECHR/2024/304.html>

⁶ Advisory opinion by the International Court of Justice on the obligations of states in respect of climate change, 25 July 2025: <https://icj-web.lemman.un-icc.cloud/sites/default/files/case-related/187/187-20250723-adv-01-00-en.pdf>

⁷ [https://hudoc.echr.coe.int/#{%22itemid%22:\[%22001-245561\]%22%7D](https://hudoc.echr.coe.int/#{%22itemid%22:[%22001-245561]%22%7D)

⁸ UNESCO werelderfgoed Waddenzee: <https://whc.unesco.org/en/list/1314>

unieke Waddenzee. De Noordzee verkeert in slechte staat, net als de beschermde zeegebieden die daar verandering in moeten brengen. Nederland staat voor de opgave om de slechte staat van Natura 2000-gebied de Noordzeekustzone te verbeteren. Het beoogde boringsgebied grenst aan het Duitse Borkum Riffgrund (ook een Natura 2000-gebied), en is van ecologisch belang vanwege aanwezigheid van biogene en geogene riffen en andere beschermde leefgebieden en aanwezigheid van kwetsbare en beschermde diersoorten.^{9,10} Daarom lopen er op dit moment al meerdere rechtszaken tegen boringen in het gebied Borkumse Stenen.¹¹

4. Het risico op ongevallen wordt niet meegenomen in het verdrag. Offshore boringen kunnen enorme schade toebrengen aan mariene ecosystemen, met name in het kwetsbare gebied van de Waddenzee en de aangrenzende beschermde zeegebieden, bijvoorbeeld door lekkages, lozingen en extra uitstoot van methaan en CO₂, terwijl juist snelle emissiereductie en terugdringen van vervuiling nodig is. ONE-Dyas wil met het N05-A boorplatform 15 keer de wettelijk toegestane hoeveelheid kwik lozen, 2000 keer de toegestane hoeveelheid cadmium en dubbel de hoeveelheid lood^{12,13}. Daarnaast wordt de

⁹ Rechtbank Gelderland oordeelt dat het Ministerie van LNV ten onrechte het verzoek om de Borkumse Stenen beter te beschermen heeft afgewezen: <https://www.nu.nl/binnenland/6388676/bijzonder-gebied-in-noordzee-krijgt-mogelijk-toch-bescherming-na-besluit-rechter.html> en

¹⁰ <https://doggerland.earth/bescherming-borkumse-stenen-stap-dichterbij/>

¹¹ Bezwaar tegen nieuwe gasboringen:

<https://www.linkedin.com/feed/update/activity:7435672280711581696/>

¹² Royal Haskoning milieueffect rapport N05-A: <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2021/04/4-MER-Deel-2-Milieueffecten-Gaswinning-N05-A.pdf>

¹³ EU Environmental quality standards applicable to surface water

kans op een [dodelijk ongeluk](#) geschat op 10% volgens ONE-Dyas¹⁴: een onaanvaardbaar hoog risico.

5. Het verdrag resulteert niet in energie-onafhankelijkheid en vertraagt de energietransitie.

Gasextractie vanuit de GEMS gasvelden zal de LNG-toevoer [niet verminderen](#) en de gasprijs niet omlaag brengen: het volume van het gas is te klein om invloed te hebben op de wereldprijs.¹⁵ Het heeft ook weinig invloed op de totale energievoorziening. Noordzeegas is wel iets schoner (15% minder CO₂ uitstoot) dan geïmporteerd LNG, maar dan wordt niet gerekend met nieuwe infrastructuur die nog aangelegd moet worden, zoals de putten in het betrokken gebied. Bovendien komt de grootste CO₂-uitstoot van de verbranding van gas.¹⁵ De beste manier om onafhankelijk te worden van buitenlands gas is om versneld de gasvraag te verminderen door verduurzaming en over te schakelen op zon- en windenergie. Investeren in isolatie, warmtepompen en hernieuwbare energie maakt Nederland structureel minder kwetsbaar voor geopolitieke spanningen. Bestaande en nieuwe boringen op de korte en lange termijn helpen niet bij het oplossen van de energiecrisis en zijn ook geen noodmaatregel tegen Russische afhankelijkheid, maar wederom een langetermijninvestering in fossiele energiewinning. Door nieuwe infrastructuur ontstaat een "lock in"-effect waarbij gedane investeringen hun rendement moeten maken en waardoor we maar niet afkomen van het verbranden van gas. Dit staat haaks op de klimaatdoelen en de noodzakelijke afbouw van fossiele brandstoffen, die we nu al niet halen: 'Kans op halen klimaatdoel 2030 heel erg klein; stevig, structureel extra beleid nodig'.¹⁶

Om al bovenstaande redenen vragen wij u tegen het '*Verdrag tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland betreffende de exploitatie van grensoverschrijdende koolwaterstoffenvelden in de Noordzee*' te stemmen.

Hoogachtend,

Dr Marjan Smeulders
Namens onderstaande organisaties

<https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/environmental-quality-standards-applicable-to-surface-water.html>

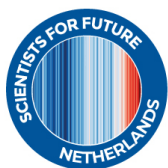
¹⁴ Marin, collision risk study: https://www.gemsnordsee.de/one/wp-content/uploads/2023/01/Anlage-09_Marin-2022_Platform-Collision-Risk-Study-for-N05-A.pdf

¹⁵ <https://www.carbonbrief.org/factcheck-nine-false-or-misleading-myths-about-north-sea-oil-and-gas/>

¹⁶ <https://www.pbl.nl/actueel/nieuws/kans-op-halen-klimaatdoel-2030-heel-erg-klein-stevig-structureel-extra-beleid-nodig>

Stichting Doggerland, contactpersoon: Emilie Reuchlin, ereuchlin@doggerland.earth
Stichting Doggerland voert meerdere rechtszaken tegen One-Dyas ivm schade aan beschermde zeenatuur en heeft een rechtszaak tegen de Nederlandse Staat gewonnen waardoor Nederland haar besluit om de Borkumse Stenen niet aan te wijzen als N2000 gebied moet herzien.

Scientists4Future NL

Coalitie van bezorgde wetenschappers

Scientists for Future, contactpersoon Marjan Smeulders, contact@scientistsforfuture.nl
Scientists for Future bestaat uit wetenschappers en academici die zich ernstig zorgen maken over de klimaat- en ecologische noodtoestand en vanuit de wetenschap actief op zoek zijn naar een sterk antwoord hierop. Onze aanpak is gebaseerd op wetenschappelijke kennis vanuit alle disciplines en richt zich op communicatie en verspreiding daarvan, belangenbehartiging en geweldloze protestacties.

Advocates for the Future, contactpersoon: Maikel van Wissen, Directeur en Oprichter, maikel.vanwissen@advocatesforthefuture.org
Advocates for the Future zet het recht in voor een positieve toekomst. De organisatie voert onder meer campagne tegen de uitbreiding van olie- en gaswinning, die niet in lijn is met de doelstellingen van het Parijs Akkoord. Advocates for the Future voert op dit moment verschillende bestuursrechtelijke procedures tegen de vergunningverlening door de Nederlandse overheid voor nieuwe olie-en gaswinning in de Noordzee.

Fossielvrij, contactpersoon: Jelle de Graaf, jelle@fossielvrij.nl
Fossielvrij zet zich in tegen de mythe van gas als transitiebrandstof en voor een snelle en rechtvaardige overgang naar een wereld zonder fossiele brandstoffen.